

Onderwerp Beantwoording vragen ex art. 38 RvO PvdD
en Stadspartij voor Stad en Ommeland over
de achteruitgang van vlinders en insecten en
het belang van “liefdevolle waardelozing” bij groenbeheer.

Steller Anna Schwab

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 36784661234 Bijlage(n) 1 Ons kenmerk

Datum 22-05-2019 Uw brief van Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij doen wij u toekomen ons antwoord op de schriftelijke vragen ex art. 38 RvO van mevrouw K. de Wrede van Partij voor de Dieren en mevrouw M. Sloot van de Stadspartij voor Stad en Ommeland over de achteruitgang van vlinders en overige insecten en het belang van “liefdevolle waardelozing” bij groenbeheer. De brief van de vragenstellers treft u als bijlage aan.

- 1. Bent u op de hoogte van de afname van de vlinderpopulatie met 80%?
Ja, wij zijn op de hoogte van de afname van de vlinderpopulatie. Wij maken ons hier zorgen om en zijn ons ervan bewust dat wij hierin een verantwoordelijkheid hebben.*
- 2. Vindt u met de Partij voor de Dieren en de Stadspartij voor Stad en Ommeland dat behoud en herstel van biodiversiteit voor alle overheden prioritair moet zijn?
Wij vinden behoud en herstel van de biodiversiteit belangrijk. overheden zouden hier aandacht voor moeten hebben.
Om de biodiversiteit te bevorderen zetten wij in op meer groen en het versterken van de stedelijke ecologische structuur (SES). Wij beseffen dat het groen in de openbare ruimte, zeker binnen stedelijk gebied, schaars is. In ecologisch beheerde gebieden, die in de SES liggen, staat het bevorderen van biodiversiteit voorop. In overige gebieden houden wij zoveel mogelijk rekening met de natuur, maar kan ook gekozen worden voor inrichtings- of beheermaatregelen juist ten gunste van een ander belang zoals cultuurhistorie, veiligheid of recreatie*

3. *In “Groene pepers”, de groenstructuur visie van onze gemeente tot 2020, staat op blz. 33 het volgende: “Het belang van duurzaam groen en efficiënt groenonderhoud wordt nog onvoldoende onderkend en legt het in het afwegingsproces nogal eens af tegen andere belangen.” Bent u met ons van mening dat gezien de zeer grote achteruitgang van insecten en vlinders deze mentaliteit niet langer houdbaar is? Bent u met ons van mening dat de urgentie met betrekking tot biodiversiteit in alle lagen van onze gemeentelijke organisatie gevoeld zou moeten worden en niet alleen bij de afdelingen voor groenbeheer? Zo nee, waarom niet? Zo ja, op welke wijze heeft u dit geborgd of gaat u dat borgen?*

Sinds de vaststelling van Groene pepers in 2009 heeft ecologisch beheer een grotere plek gekregen binnen het beheer van het openbaar groen. Wij vinden met u dat het bevorderen van de biodiversiteit niet alleen in het groenbeheer moet worden gemaakt. Ook bij ruimtelijke ontwikkelingen en groot onderhoudsprojecten moet hier in toenemende mate aandacht voor zijn.

Als voorbeeld noemen we onze ambitie om bij herinrichting na groot onderhoud, zoals rioleringswerkzaamheden en het vervangen van kabels en leidingen, te zorgen voor een leefbare en groenere straat. Ook werken wij aan een nieuw groenplan, een opvolger van Groene Pepers, waarin het groen beleidsmatig een plek krijgt. Hierin zijn instrumenten zoals de Stedelijke Ecologische Structuur en het groencompensatiefonds opgenomen. Als extra instrument ontwikkelen wij een ambitieweb conform de systematiek 'duurzaam GWW (grond-, weg- en waterbouw)'. Dit instrument dient om in zowel ontwikkelings- als beheerprojecten een gedegen afweging te maken. De thema's groen en ecologie maken integraal onderdeel uit van dit ambitieweb. De ontwikkeling hiervan maakt onderdeel uit van de Green Deal duurzaam GWW die de gemeente in 2018 sloot. Over dit instrument wordt u in een later stadium geïnformeerd.

Genoemde instrumenten verstevigen de positie van het groen in het hierboven aangegeven afwegingsproces; ook binnen de afdelingen die zich bezighouden met ruimtelijke ontwikkelingen.

4. *In samenwerking met Stichting Groenkeur en kennisplatform Crow heeft de vlinderstichting het keurmerk Kleurkeur uitgebracht dat gericht is op een goed (maai) beheer door groenbedrijven en overheden. Op welke wijze heeft u bij de aanbesteding van uw groenbeheer zorg gedragen voor groenbedrijven met kennis van zaken op het gebied van ecologisch beheer? Bent u achteraf van mening dat dat voldoende was? Ziet u mogelijkheden bij een volgende aanbesteding groenbeheerders nog meer in dienst van de biodiversiteit te laten werken?*

Voorheen vroegen wij bij de aanbesteding van ecologisch beheerd gebied naar een uitgewerkte casus of een referentie. In de praktijk bleek echter dat nog te vaak begeleiding in de uitvoering nodig was om goed beheer te borgen. Daarom hebben wij onlangs nieuwe programma eisen opgesteld voor de aanbesteding van ecologische percelen. In de werkomschrijving hebben wij eisen ten aanzien van ecologisch beheer en de bevordering van biodiversiteit opgenomen. Wij zijn op de hoogte van het keurmerk Kleurkeur. Het Kleurkeur is echter nog niet in werking getreden, het is nog in ontwikkeling. Wanneer dit keurmerk op de markt is, overwegen wij dit als eis bij een aanbesteding op te nemen, als dit ertoe zou leiden dat het ecologisch beheer beter geborgd wordt. Een aannemer zonder het Kleurkeur is overigens niet per definitie ongeschikt. Onze ecologische ‘pareltjes’, zoals de hooilandjes bij het Reitdiep, worden al jaren naar tevredenheid beheerd door een ecologisch hovenierbedrijf, met veel aandacht voor biodiversiteit.

5. *Grasvelden, bermen en stroken waar vaker maaien wenselijk is, omdat ze een bepaald functioneel doeleinde hebben, kunnen toch bijdragen aan de biodiversiteit door zogenaamde “kortbloeiers” zoals madeliefjes en klaver aan het zaaimengsel toe te voegen. Dit wordt wel “nectar onder het maaimes” genoemd. Een voorbeeld van een door de gemeente beheerd grasland waar zeer weinig kruiden en bloemen in zitten, is het gras in het Stadspark.*

Bent u het met ons eens dat ook grasvelden die meer intensief worden gebruikt, zo mogelijk aantrekkelijker moeten worden gemaakt voor vlinders, bijen en insecten? Bent u het met de Partij voor de Dieren en de Stadspartij voor Stad en Ommeland eens dat de scherpe scheiding in groenbeheer tussen regulier en ecologisch beheer achterhaald is, gezien de grote urgentie rondom de afname van vlinders en insecten? En dat we af moeten van vaste maai- en snoeischema's? Zie bijvoorbeeld ook de ingezonden brief van 31 maart 2019.¹ Graag een toelichting.

Maaien is belangrijk, ook voor de biodiversiteit. Wanneer niet gemaaid wordt, treedt na een paar jaar te sterke verruiging en bosvorming op en verdwijnen veel bloemplanten en insecten. De maai frequentie en het moment van maaien zijn eveneens belangrijke factoren die invloed hebben op de biodiversiteit.

Wij zijn het met u eens dat vaste maai- en snoei schema's niet overal wenselijk en nodig zijn. Wij hanteren daarom verschillende typen maai-beheer. De gazons maaien wij wekelijks; bermen slechts 2 of 3

---

¹ In een ingekomen brief van 31 maart noemt de schrijfster in reactie op de afname van vlinders en insecten 19 aanbevelingen van een stadsboswachter van Natuurmonumenten die de biodiversiteit verhogen

keer per jaar. Al onze 'bloemrijke bermen' maaien wij gefaseerd. Hierbij laten wij delen van de vegetatie staan, afhankelijk van de soorten kruiden die er groeien. Een deel van de vegetatie in deze bermen laten wij de hele winter staan zodat ze als overwinteringsplaats voor insecten kunnen dienen. Ook in de gebieden binnen de Stedelijke Ecologische Structuur hanteren wij een aangepast maai- en snoeibeleid.

Er zijn meerdere redenen om voor een bepaald type beheer te kiezen. Soms is bijvoorbeeld vanuit cultuurhistorisch oogpunt een hoge mate van 'netheid' gewenst. In de praktijk zijn er hierdoor duidelijk te onderscheiden 'regulier' en 'ecologisch' beheerde gebieden. Het bloemenmengsel 'nectar onder het maaimes' zaaien wij op sommige plekken in bij regulier gazon. Dit mengsel is in samenwerking met ons ontwikkeld door zadenkwekerij de Cruydhoeck

Gezien de achteruitgang van insecten en het belang van het vergroten van de biodiversiteit, gaan wij dit mengsel op meer plekken toepassen.

- 6. Uit de borgschouw 2017 blijkt dat de score voor groen met 6% is gedaald ten opzichte van het jaar ervoor. Bij de beoordeling van ecologie gaat het echter om de verscheidenheid van planten en dieren en niet over "netheid en verzorging." In de praktijk blijft het voor schouwers moeilijk om dit onderscheid te maken en naar wij vorige week hebben begrepen is het onderdeel ecologisch beheer daarom uit de Borg verdwenen. Maar in het belang van het kleine dierenleven moeten we rommeligheid bij alle gemeentelijk en particulier tuin- en groenonderhoud gaan koesteren en als ideaal verheffen. "Liefdevolle verwaarlozing", wordt dit wel genoemd.*

Is het college bereid om "netheid" als criterium bij groenbeheer uit de Borgschouw te schrappen? Zo nee, waarom niet?

Het criterium netheid in de borgschouw heeft betrekking op de gehele breedte van het beheer in de openbare ruimte; zoals zwerfvuil, schone goten, vlakke straten en schone containers. Wij vinden deze uitdrukking in samenhang met de term verzorging goed passen bij onze ambitie (het beoogde kwaliteitsniveau) voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte.

- 7. Is het college bereid om door middel van voorlichting of acties, zoals een wedstrijd "Onbezorgd Tuinieren", bewoners te stimuleren tot een meer ontspannen wijze van tuinieren waarbij het belang van biodiversiteit centraal staat en niet langer netheid als norm wordt gezien?*

Wij zijn het met u eens dat kleine, lokale maatregelen zeer effectief kunnen zijn om de biodiversiteit te vergroten. Daarom stimuleren wij inwoners van onze gemeente om hun tuin en/of balkon te vergroenen via projecten zoals 'Operatie Steenbreek'. Ook organiseren wij twee

keer per jaar gratis informatieavonden over natuurlijk tuinieren. Deze zijn vooral gericht op nieuwbouwtuinen en versteende tuinen waar mensen een groenere inrichting willen. Belangstellenden kunnen aansluitend, tegen betaling, een korte cursus van 4 avonden volgen. De informatieavond en cursus verzorgen wij ook op aanvraag. Daarnaast geven wij subsidie voor de aanleg van groene daken en zijn er inmiddels al meer dan 1000 geveltuinen aangelegd. Eenmaal per jaar kunnen bewoners een gratis een emmer compost ophalen bij een van onze afvalbrengrstations.

Wij vinden het belangrijk om bewoners te informeren over de bestaande mogelijkheden vanuit operatie steenbreek, over het ecologisch beheer binnen de gemeente en het verhogen van biodiversiteit in tuinen. Bij de introductie van het ecologisch beheer binnen de voormalige gemeente Groningen is aan bewoners uitleg gegeven over het hoe en waarom van deze wijze van beheer. Dit doen wij nu ook op locaties waar regulier beheer wordt omgevormd naar ecologisch beheer.

8. *Bent u bereid om mee te werken aan acties van de pollinators zoals de Nationale Zaaidag op 22 april, waarbij mensen gratis zaden kunnen halen met bloemen en kruiden die van belang zijn voor vlinders en insecten en zo ja, hoe?*

De pollinators zetten zich positief in voor insecten en zorgen er mede voor dat de insectenproblematiek onder de aandacht blijft bij het grote publiek. Wij zetten er op in om, net als de pollinators, zelf bewoners te stimuleren positieve maatregelen voor insecten te treffen. Dit doen wij aansluitend op bestaande acties, zoals de jaarlijkse schoonmaakactie lentekriebels of bij aanleg van geveltuintjes.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Diana Starmans

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.